

DOI: 10.7596/taksad.v8i1.1979

Citation: Palaz, T., Kılcan, B., & Gülbudak, B. (2019). Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersine İlişkin Öğrencilerin Görüş ve Bilgi Düzeyleri: Nitel Bir araştırma. *Journal of History Culture and Art Research*, 8(1), 362-377. doi:http://dx.doi.org/10.7596/taksad.v8i1.1979

Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersine İlişkin Öğrencilerin Görüş ve Bilgi Düzeyleri: Nitel Bir araştırma

Students' Opinions Level of Knowledge on Revolution History of Turkish Republic and Kemalism Course

Tevfik Palaz¹, Bahadır Kılcan², Burcu Gülbudak³

Abstract

This study investigates the difference between students' opinions and level of knowledge on Revolution History of Turkish Republic and Kemalism Course before and after taking the course. The participant of the study includes 8. grade students studying in secondary schools located in central districts of Ankara in 2015-2016 education year both fall and spring semesters chosen through convenient sampling technique under purposeful sampling techniques. In this qualitative study, data were collected through a semi-structured interview form developed by the researchers. The data of the study were analyzed through content and descriptive analyses. Results reveals that students' opinions on and knowledge of the course did not differ in large measure. Participants stated their opinions about the course as "a boring course that teachers out past and Atatürk's life" and that they stated the importance of the course as "to ensure the development of modernization, social equity and democracy".

Keywords: Revolution History of Turkish Republic and Kemalism Course, Student opinions, Students' level of knowledge, Qualitative study.

¹ Milli Eğitim Bakanlığı, Türkiye. E-mail: tevfikpalaz@gmail.com

² Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Bölümü, Türkiye. E-mail: bahadir@gazi.edu.tr

³ Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkiye. E-mail: gulbudakburcu@gmail.com

Öz

Bu araştırma, sekizinci sınıfta okutulan T.C İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersine yönelik öğrencilerin dersi almadan önce ve aldıktan sonraki görüş ve bilgi düzeylerindeki değişimin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, 2015-2016 eğitim öğretim yılının güz ve bahar döneminde Ankara ilinin merkez ilçelerinde bulunan ortaokullardan amaçlı örnekleme yöntemlerinden olan kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemine uygun olarak seçilmiş olan sekizinci sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Nitel araştırma yönteminin benimsendiği çalışmada veriler araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formuyla toplanmıştır. Elde edilen veriler içerik ve betimsel analizi yöntemleriyle çözümlenmiştir. Araştırmada; katılımcıların derse yönelik görüş ve bilgi düzeylerinin, dersi almadan önceki görüşme ile dersi aldıktan sonraki görüşme sonuçları arasında önemli bir farklılaşmaya uğramadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu bağlamda katılımcılar ders ile ilgili düşüncelerini, “geçmişimizi ve Atatürk’ün hayatını öğreten sıkıcı bir ders” olarak tanımlarken, Atatürk ilke ve inkılâplarının önemini ise “modernleşmeyi, toplumsal eşitlik ve demokrasinin gelişmesini sağlamak” olarak ifade etmektedirler.

Anahtar Kelimeler: T.C İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi, Öğrenci görüşleri, Öğrenci bilgi düzeyleri, Nitel araştırma.

Giriş

Eğitim faaliyetlerinin sistematik bir şekilde gerçekleştirildiği yerler olarak tanımlanan okullar; yer aldığı devlet adlı yapı tarafından ortaya konmuş ve yine o yapı içerisinde yaşayan insanların uyması gereken kuralların, bir sonraki nesillere aktarılması faaliyetinin düzenli olarak yapıldığı mekânlar olarak tanımlanabilir. Buralarda, devletlerin kendi çıkarları doğrultusunda hareket edebilen, her açıdan sağlıklı ve çağın gereklilikleriyle donatılmış bireyler yetiştirebilmek amacıyla oluşturulmuş müfredatlar birer ders olarak okutulmaktadır.

Tarih dersi de yukarıdaki amaçlar çerçevesinde hazırlanmış bir derstir. Tarih dersi bu amaçları yerine getirirken toplumun devamlılığını sağlayacak olan gençlerin içinde yaşadıkları sosyal hayat hakkında bilgilenmelerine, sosyal ve ulusal hayata adapte olmalarına imkân tanımak; toplumda yaşayan bireylerin hayatlarının amaçlarını kavrayıp bu amaca göre geleceklerini şekillendirmelerine yardım etmek gibi misyonları da kendine görev edinmektedir (Ata, 2002).

Öte yandan tarih dersi, var olduğu topluma ait benliği teşkil eden, ona canlılığını veren kuvvetler ve kaynaklar hakkındaki bilgiler sunmakla (Ülken, 2008) beraber insanlara kimlik duygusu vererek, bireylerin kendilerinin, üyesi oldukları toplumun ve insanoğlunun, kültürel köklerini ve eskilerden devraldığı mirası idrak etmesine de yardımcı olmaktadır (Turan ve Ulusoy, 2010).

Tarih dersinin yukarıda sayılan faydaları, Cumhuriyetin ilk yıllarında da ona ihtiyaç duyulmadan yeni rejime uygun nesiller yetiştirilemeyeceğinin kanıtı olmuştur. Böylelikle Osmanlılık ve İslamcılık çerçevesinde şekillenen Osmanlı devlet politikasının öngördüğü vatandaş tipinin yerine Cumhuriyete bağlı bireylerin yetiştirilmesi için yeni kültür ve eğitim politikaları benimsenmiştir (Alaslan, Şimşek ve Çamdeviren, 2012).

Cumhuriyet döneminin ilk yükseköğretim kurumu olan Ankara Adliye Hukuk Mektebi’nde öğretim programına dâhil edilen “İhtilaller Tarihi” dersi benimsenen bir kısım eğitim politikaların hayat bulduğunun göstergesidir. Böylelikle yeni devletin kuruluş felsefesine bağlı gençler yetiştirme fikrinin en önemli enstrümanlarından biri olan inkılâp tarihi öğretimi dersinin süreci başlamıştır (Akbaba, Kaymakçı, Birbudak ve Kılcan, 2016).

Atatürk öncülüğünde başlayıp devam eden yenilikleri, çabaları da içerisine alan ve Atatürk döneminde meydana gelen olayların derinlemesine öğrenilmesine katkı sağlamayı amaçlayan ders, gerek devlet gerekse

millet yapısının demokrasiye uygun bir hale getirilmesi için girişilen çabaları göz önüne sermesi bakımından önemli bir yer tutar (Bolat, 2012).

Yukarıda da değinildiği gibi temelleri 1925 yılındaki “İhtilaller Tarihi” dersine kadar geriye götürülebilen “Atatürk ilkeleri ve inkılâp Tarihi” dersi, 27 Mayıs 1960’tan sonra 4204 sayılı kanunla “Türk İnkılâp Tarihi ve Türkiye Cumhuriyet Rejimi”, 1968’de İnkılâp tarihi Enstitüsü İlmî Danışma Kurulu kararı ile “Türk Devrim Tarihi”, 1980 sonrası “Türk İnkılâp Tarihi” adıyla okutulmuştur. Dersin isim değişikliği 2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanununun uyarınca 1981 yılından itibaren “Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi” adını almasıyla devam etmiş ve son olarak ders, 1982 yılında “Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük” adını almıştır (Eroğlu, 1990; Özüçetin ve Nadar, 2010).

Ders eğitim kademelerinde yerini aldıktan sonra bir takım değişikliklere uğramıştır. Bunlardan biri dersin ilkökul programında yerini almasıyla meydana gelmiş ve ders 1936 da köklü bir değişiklik yaşamıştır. Bu köklü değişiklikle Atatürk ilkeleri programa dâhil edilmiş ve programda; “ilkokulda devam eden çocukları, kuvvetli cumhuriyetçi, milliyetçi, halkçı, devletçi, laik, inkılâpçı yurttaşlar olarak yetiştirmek” amaç olarak sıralanmıştır (Ata, 2008).

Dersin uğradığı değişikliklerden bir diğeri ise dersteki en büyük değişim olarak görülebilecek olan 1980 Askeri Darbesiyle ile gerçekleşmiştir. 12 Eylül Askeri Darbesinin ileri gelenleri yaşanan bütün sorunların kaynağını Atatürkçülükten uzaklaşmak olarak tanımlamışlar ve bu fikirlerini haklı göstermek için Atatürkçülüğün özüne dönüş uğraşları ortaya çıkmış, bu durum İnkılâp Tarihi dersinde sadece biçimin⁴ değil özün de değişmesine sebep olmuştur (İnan, 2012; Şimşek, 2002).

Yeni kurulan ve ebediyete kadar yaşatılmak istenen rejime yönelik tehdit ve tehlikelerin bilinmesi ve tahlil edilmesinde; milli mücadeleyi gerektiren sebeplerin; Atatürk’ün mücadeleye hangi şartlarda, nasıl başladığının ve Cumhuriyetin kuruluş felsefesiyle ilişkili bilgilerin (Özüçetin ve Nadar, 2010) öğrenilmesinde ve aktarılmasında son derece önemli kabul edilen Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi; Türkiye Cumhuriyetinde yaşayan insanların ortak hafızasına ve milli kimliğine büyük katkı sunmaktadır (Akbaba, Demirtaş, Birbudak ve Kılcan, 2014; Biletska, Şahin ve Şükür, 2014).

Türkiye’de eğitim hayatına başlayan bireyler, Türkiye Cumhuriyetinin geleceği açısından yukarıda faydalarından bahsedilen T. C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi ile ilk olarak ortaokul sekizinci sınıfta karşılaşmaktadırlar. Dolayısıyla bu sınıftaki öğrencilerin dersi görmeden önceki ve dersi gördükten sonraki derse karşı görüş ve bilgi düzeylerinin incelenmesi hem dersin öğretimi hem de ders müfredatının öğrenciler açısından nasıl görüldüğünün tespit edilmesi ve daha sonraki müfredat çalışmaları için gereken düzenlemelerin yapılması bakımından önem arz etmektedir. Bu bağlamda mevcut araştırmada aşağıdaki yer alan temel sorulara yanıt aranmıştır;

T. C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersiyle ilgili düşünceleriniz nelerdir?

T. C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde yer alan Atatürk İlke ve İnkılâpları nelerdir? Bunları biliyor musunuz?

T. C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde yer alan Atatürk İlke ve İnkılâplarının Türkiye Cumhuriyeti için önemi sizce neler olabilir?

Yöntem

Ortaokul sekizinci sınıfta öğrenim gören öğrencilerin T. C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersini görmeden (İlk Hafta) önceve dersi gördükten sonra (Son Hafta) derse yönelik görüş ve bilgi düzeylerini incelemek amacıyla gerçekleştirilen bu araştırma nitel araştırma yöntemin temel nitel araştırma deseni uygun olarak tasarlanmış ve yürütülmüştür. Merriam (2013) temel nitel araştırma deseni, temel yorumlayıcı desen olarak görmekte ve insanların yaşamlarını nasıl yorumladığını, dünyalarını nasıl inşa ettiklerini ve en önemlisi de

⁴ Biçimden kasıt; devrim yerine İnkılâp sözcüğünün tercih edilmesidir.

deneyimlerine ne anlam kattıklarıyla ilgilenen bir nitel araştırma deseni olarak ifade edilmektedir. Bu bağlamda mevcut araştırmanın katılımcısı olan ortaokul sekizinci sınıf öğrencilerinin araştırma problemiyle ilgili deneyimlerinin, dersi almadan önce ve dersi aldıktan sonraki bağlam dikkate alınarak derinlemesine, farklı bakış açılarını da göz önünde bulundurarak araştırma yapmak düşüncesi bu çalışmanın nitel araştırmada ve desen olarak temel nitel araştırma deseninde gerçekleştirilmesine zemin hazırlamıştır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu 2015-2016 eğitim öğretim yılı bahar ve güz döneminde Ankara ili merkez ilçelerden üst, orta ve alt sosyo-ekonomik düzeye sahip yerleşim yerlerinde amaçsal örnekleme yöntemlerinden olan kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemine uygun olarak seçilmiş olan üç ortaokulda öğrenim gören on beş öğrenciden oluşturmaktadır. Araştırmanın kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemine uygun olarak seçilmesi, araştırmacıların (1. ve 3. araştırmacı) okulların idari personeli⁵ ve okulda görev yapan sosyal bilgiler öğretmenleri⁶ ile önceden tanışıyor olması ile açıklanabilir. Bu durum araştırmanın uygulanmasını kolaylaştırmıştır. Bazı araştırmacılar (Patton, 2002; Yıldırım ve Şimşek, 2006) araştırma yapılacak çalışma grubunun kolay ulaşılabilir olmasının yapılacak olan araştırma sürecinin ekonomikliğine katkı sunduğunu ve bu katkının da araştırmacılara yönelik fayda sağladığından söz etmektedirler. Bu bağlamda çalışmaya katılım gösteren öğrencilere yönelik detaylı bilgi Tablo 1 de sunulmuştur.

Tablo 1. Katılımcılara ait bilgiler

Numara	Okul	Kod İsim	Cinsiyet	Sınıf
1	A okulu	Öğrenci1	Kız	8
2	A okulu	Öğrenci2	Erkek	8
3	A okulu	Öğrenci3	Erkek	8
4	A okulu	Öğrenci4	Kız	8
5	A okulu	Öğrenci5	Kız	8
6	B okulu	Öğrenci6	Erkek	8
7	B okulu	Öğrenci7	Kız	8
8	B okulu	Öğrenci8	Kız	8
9	B okulu	Öğrenci9	Erkek	8
10	B okulu	Öğrenci10	Kız	8
11	C okulu	Öğrenci11	Kız	8
12	C okulu	Öğrenci12	Kız	8
13	C okulu	Öğrenci13	Kız	8
14	C okulu	Öğrenci14	Erkek	8
15	C okulu	Öğrenci15	Erkek	8

⁵ Birinci araştırmacı Ankara ilinin Mamak ilçesinde yer alan bir ortaokulda idarecilik görevi yürütmüştür. Bundan dolayı uygulama yapılan iki okuldaki idareci personeli tanımaktadır.

⁶ Üçüncü araştırmacı uygulama yapılan okulların birinde ücretli öğretmenlik yapmıştır ve okul idaresinde görevli personeli ve sosyal bilgiler öğretmenini tanımaktadır.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplamak amacıyla katılımcılara, T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersiyle ilgili görüş ve bilgi düzeylerini belirlemek için uzman görüşlerine başvurularak hazırlanan sorulardan meydana gelen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formundaki sorular “T. C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersiyle ilgili düşünceleriniz nelerdir? Neden böyle düşünüyorsunuz? T. C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde yer alan Atatürk İlke ve İnkılâpları nelerdir? Bunları biliyor musunuz? T. C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde yer alan Atatürk İlke ve İnkılâplarının Türkiye Cumhuriyeti için önemi sizce neler olabilir? Neden böyle düşünüyorsunuz” şeklindedir.

Verilerin Toplanması

Araştırmada kullanılacak veriler, katılımcıların T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersini almadan yani sekizinci sınıfın ilk haftasında ve ders bittikten sonraki son hafta olmak suretiyle iki sefer toplanmıştır. Burada amaç, bir yıl boyunca işlenen T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi öncesinde ve sonrasında katılımcıların derse yönelik görüşlerinde ve bilgi düzeylerinde farklılaşmanın olup olmadığının tespit edilmesidir. Bu bağlamda öncelikle araştırma yapılacak okullar önceden tespit edilerek, okul idaresi ve okulda görevli sosyal bilgiler öğretmenlerinin müsaitlik durumları ve yardımcı olabilecekleri zaman dilimleri göz önünde bulundurularak her iki aşamada gerçekleştirilecek olan görüşmelerin yapılması planlanmıştır. Planlanan zaman dilimlerinde rastgele seçilen sekizinci sınıf şubelerinden araştırmaya istekli öğrenciler arasından belirlenen katılımcılarla okulun görüşme yapmaya elverişli boş bir sınıfında I. görüşmeler gerçekleştirilmiştir. I. görüşmeye başlamadan önce katılımcılar araştırmanın konusu, uygulama biçimi, yapılan görüşmenin ses kayıt cihazı ile kayıt altına alınacağı ve araştırmanın bir aşamasının daha olduğu, o aşamanın da dersin bittiği son haftada gerçekleşeceği gibi hususlar hakkında bilgilendirilmişlerdir. Dersin son haftasında gerçekleştirilecek olan II. görüşme için aynı katılımcılarla görüşme yapılacağından katılımcılara kodlar verilmiş ve bu kodlar ile katılımcıların sınıf ve öğrenci numaraları eşleştirilerek II. görüşme için yaşanabilecek bir karışıklığın önüne geçilmiştir. Sonrasında, görüşme ilkelerine uygun olarak I. görüşmeler başlamış ve 1-4 dakika aralığında devam etmiştir. Araştırmanın ikinci aşaması olan II. görüşme aşamasında ise araştırmacılar (3. araştırmacı) daha önceden araştırma yapılan okullardaki katılımcılara ulaşmış ve bu katılımcılarla yine görüşme yapmaya elverişli boş bir sınıfta II. görüşmeler gerçekleştirilmiştir. II. görüşmeye başlamadan önce katılımcılara araştırmanın konusu, uygulama biçimi, yapılan görüşmenin ses kayıt cihazı ile kayıt altına alınacağı gibi konular tekrardan hatırlatılmış ve II. görüşmeyi gerçekleştirmişlerdir. Bu görüşme de I. görüşmeye benzer şekilde 1-5 dakika aralığında sürmüştür. Katılımcılarla görüşme takvimine ait detaylı bilgi Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2. Katılımcıların görüşme takvimine ilişkin bilgiler

Kod adı	I. Görüşme tarihi	II. Görüşme tarihi	Görüşülen yer
Öğrenci1	17/11/2015	06/05/2016	Boş bir sınıf
Öğrenci2	17/11/2015	06/05/2016	Boş bir sınıf
Öğrenci3	17/11/2015	06/05/2016	Boş bir sınıf
Öğrenci4	17/11/2015	06/05/2016	Boş bir sınıf
Öğrenci5	17/11/2015	----- ⁷	Boş bir sınıf
Öğrenci6	23/11/2015	12/05/2016	Boş bir sınıf
Öğrenci7	23/11/2015	12/05/2016	Boş bir sınıf

⁷ İkinci görüşme yapılacağı zaman A okulunda bulunan öğrenci 5 kod isimli katılımcıya ulaşamadığı için ikinci görüşme gerçekleştirilememiştir.

Öğrenci8	23/11/2015	12/05/2016	Boş bir sınıf
Öğrenci9	23/11/2015	13/05/2016	Boş bir sınıf
Öğrenci10	23/11/2015	12/05/2016	Boş bir sınıf
Öğrenci11	24/11/2015	13/05/2016	Boş bir sınıf
Öğrenci12	24/11/2015	13/05/2016	Boş bir sınıf
Öğrenci13	24/11/2015	13/05/2016	Boş bir sınıf
Öğrenci14	24/11/2015	13/05/2016	Boş bir sınıf
Öğrenci15	24/11/2015	13/05/2016	Boş bir sınıf

Verilerin Analizi

Katılımcılardan elde edilen verilerin analizinde nitel araştırmalarda kullanılan içerik ve betimsel analiz tekniğinden faydalanılmıştır. Büyüköztürk, Kılıç-Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel'e (2010) göre sosyal bilimler alanında sıklıkla kullanılan en önemli tekniklerden biri olan içerik analizi, insan davranışlarını üzerinde doğrudan olmayan yollarla çalışmaya imkân tanıyan ve belirli kurallara dayalı kodlamalarla bir metnin bazı sözcüklerinin daha küçük içerik kategorileri ile özetlendiği sistematik bir teknik olarak tanımlanmaktadır. Yıldırım ve Şimşek'e (2006) göre betimsel analiz ise elde edilen verilerin daha önceden belirlenen temalara göre özetlenip yorumlanmasıdır. Elde edilen bu veriler araştırma sorularının ortaya koyduğu temalara göre düzenlenebileceği gibi, görüşme ve gözlem süreçlerinde kullanılan sorular ya da boyutlar kullanılarak da sunulabilir. Bu bağlamda içerik analizi bağlamında veriler öncelikle Microsoft Word programı kullanılarak bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Daha sonra katılımcılarla yapılan görüşmelerden elde edilen verilerin analizi Microsoft Excel yardımıyla gerçekleştirilmiştir. Saptanılan kategoriler ve analiz birimleri doğrultusunda yapılan analizden sonra bulunan sonuçlar frekansları belirtilerek görselleştirilmiş ve katılımcı görüşlerinden aynen alıntılar yapılarak çalışmanın bulgular kısmı oluşturulmuştur. Elde edilen kategorilerin tümü hakkında aynen alıntılar yapmanın hem çalışmanın hacmini artıracığı hem de okuyucuyu sıkacağı düşüncesinden hareketle her bir kategoriyi en iyi temsil edecek (açıklayacak) şekilde birkaç doğrudan alıntılara yer verilmiştir.

Araştırmanın Güvenirliği ve Geçerliliği

Mevcut araştırmanın güvenirliliği ve geçerliliği Şencan (2005) tarafından belirtilen aktarılabirlik ve inanılrlık başlıklarına dayanılarak sunulmuştur. Bu bağlamda araştırmanın uygulanması (verilerin toplanması, katılımcıların seçimi ve özellikleri, verilerin analizi) aşamasının detaylı ve anlaşılabilir bir biçimde sunulması ile araştırmanın güvenirliliği; katılımcıların formda yer alan açık uçlu sorulara ilişkin belirtmiş oldukları görüşlerden aynen alıntılara yer verilmesi ve bu alıntılar yapılırken araştırmaya tarafık katacak görüşlerin değil, verilen cevapların genelini yansıtacak nesnel görüşlerle ilgili örneklerden alıntılar yapılması ile de araştırmanın geçerliliği sağlanmaya çalışılmıştır.

Bulgular

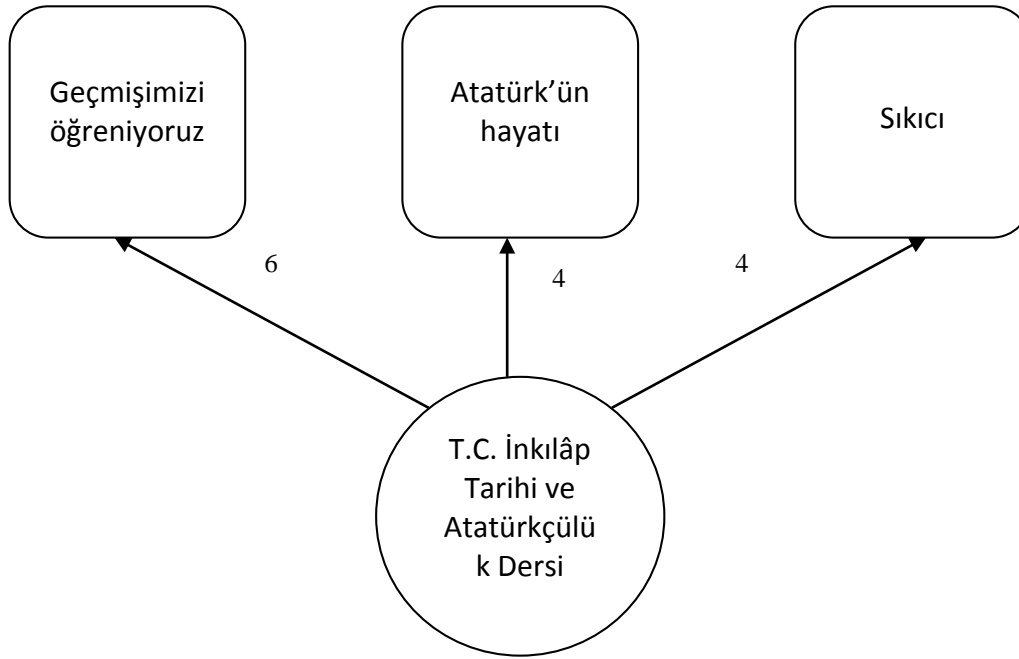
I. Görüşme Bulguları

Araştırma verilerinden hareketle yapılan içerik ve betimsel analiz sonucunda, araştırmanın bulguları üç temel boyut altında toplanmaktadır. Bunlardan birincisi "T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi", ikincisi "Atatürk İlke ve İnkılâpları" ve üçüncüsü "Atatürk İlke ve İnkılâplarının önemi" dir. Bulgular oluşturulurken katılımcıların her bir soruya ilişkin ifade ettikleri görüşler kodlamalar şeklinde bir araya getirilmiş ve kodlamalar ile kodlamalardan yola çıkarak oluşturulmuş olan kategoriler arasındaki ilişki görselleştirilerek şekiller aracılığıyla sunulmuştur. Her bir boyutla ilgili olan kategoriler ve o kategorileri oluşturan kodlamalar

katılımcıların görüşlerinden aynen alıntılar yapılarak sunulmuştur. Aynen alıntılanarak yapılan sunumlarda katılımcılara kodlar (Öğrenci, 1 - Öğrenci, 3 vb.) verilmiştir.

T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi

Katılımcıların “T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi” olarak akıllarına gelenlere ilişkin belirttikleri görüşler ve bunların ifade sıklıkları Şekil 1’de sunulmuştur.

Şekil 1. T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersideyince katılımcıların akıllarına gelenlere ilişkin görüşler ve ifade sıklıkları

Şekil 1’de katılımcıların, T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersideyince akıllarına gelenler üç temel başlık altında toplandığı görülmektedir. Bunların; “geçmişimizi öğreniyoruz”, “sıkıcı” ve “Atatürk’ün hayatı” olduğu görülmektedir.

Geçmişimizi öğreniyoruz. Katılımcılar tarafından T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersine ilgili dile getirdikleri görüşlerin başında geçmişimizi öğreniyoruz görüşü yer almaktadır. Bu durum katılımcıların; “...Geçmişimize yönelik şeyler bize öğretmeleri bence güzel iyi bir ders olduğunu düşünüyorum.” (öğrenci, 6), “...Seviyorum. Geçmişini anımsatan, bazen de keyif veren bir ders bu ülkenin kurtuluşu için çabalayan insanları görünce, bu vatan için insanların nasıl çaba gösterdiğini görüyoruz.” (öğrenci, 8) ve “...Her zaman tarihe dayalı ondan sonra çok şey öğreten tarihe ilgili mesela geçmişe dayalı savaşların nasıl olduğu, kongreler, toplantılar, I. Dünya savaşının olduğu sevdiğim bir ders.” (öğrenci, 15) şeklindeki ifadeleri ile de genel olarak özetlenmektedir. Katılımcıların bu ifadelerinden T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde geçmişte Türkiye Cumhuriyeti Devletinin hangi şartlarda nasıl kurulduğunu ve yine geçmiş hangi mücadelelerden geçildiği görüşü ortaya çıkmaktadır.

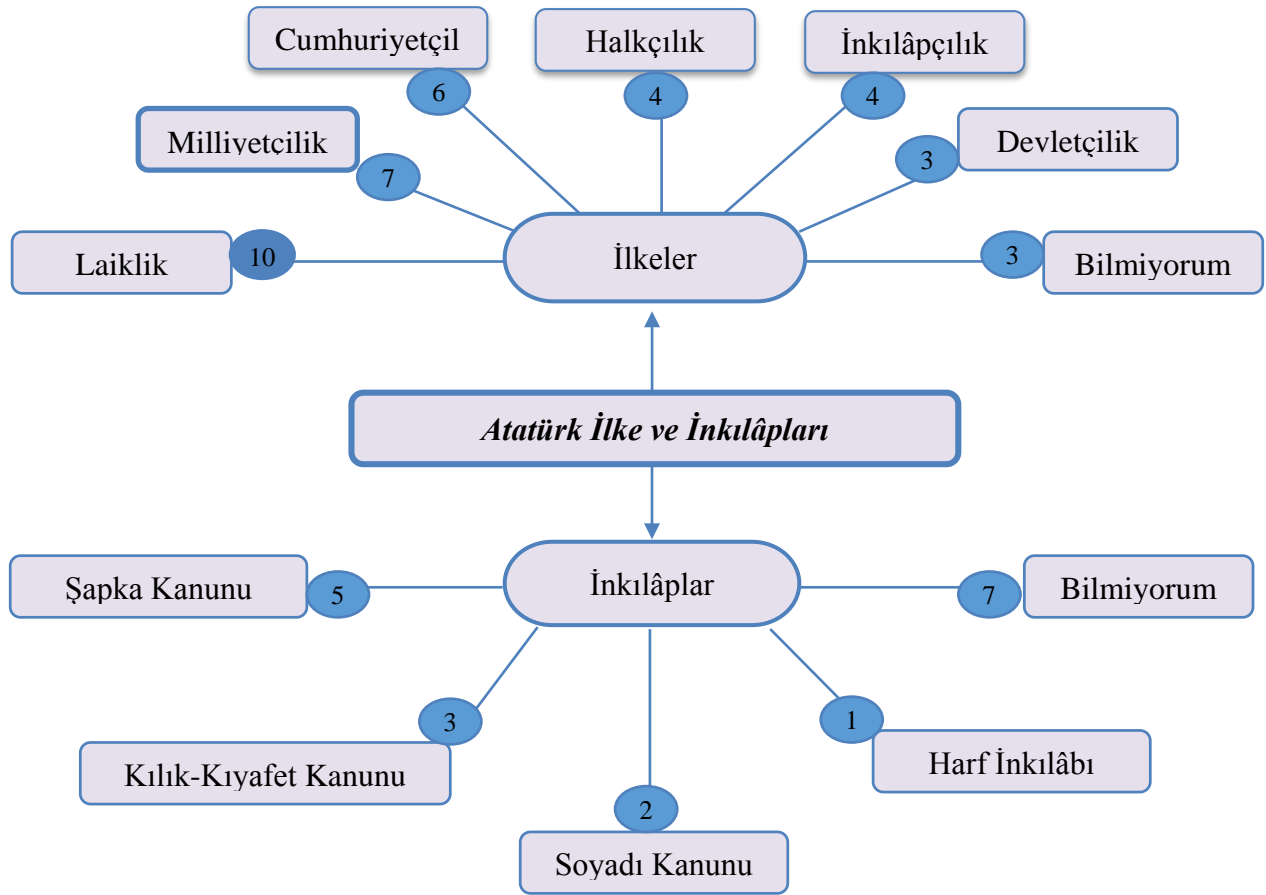
Atatürk’ün hayatı. Katılımcılar tarafından T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi ile ilgili dile getirilengörüşlerden biri de Atatürk’ün hayatı ile ilgili olduğu görüşüdür. Bu durum katılımcıların; “...Bize daha çok Atatürk’ün hayatını anlatan bir ders bence. Atatürk’ün yaptığı yenilikler zaten adı da üstünde inkılâp, Atatürk’ün yaptığı yeniliklerin hayatımıza bakış açıları, bizim nasıl onları değerlendirdiğimiz gibi bir ders, güzel bir ders.” (öğrenci, 1) ve “...Atatürk ile alakalı Atatürk’ümüzün hayatı, farklı cepheler, Atatürk’ümüzün savaştığı cepheler nasıl kaç askerimiz öldü, kaç askerimiz vefat etti onun gibi şeyler.”

(öğrenci, 2) şeklindeki ifadeleri ile de genel olarak özetlenmektedir. Katılımcıların bu ifadelerinden T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersini Atatürk'ün hayatından kesitlerle bütünleştirdikleri ve Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulma aşaması ile Atatürk hayatının ayrılmaz bir bütün olduğu görüşü ortaya çıkmaktadır.

Sıkıcı. Katılımcılar tarafından T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersine ilgili dile getirilen görüşlerden biri de sıkıcı olduğu görüşüdür. Bu durum katılımcıların; "...Hocam öncelikle biraz sıkıcı, hocam çünkü ezber yapmak biraz zor oluyor, konularda birbirine karışıyor." (öğrenci, 3), "...Ezber gerektiriyor biraz, mantıktan daha çok ezber gerektiriyor. Ben sevmiyorum, sıkılıyorum." (öğrenci, 13) ve "...Bence çok gereksiz bir ders, çünkü sosyal dersi içinde var, normal sosyal dersinde işlesek de olur yani." (öğrenci, 14) şeklindeki ifadeleri ile de genel olarak özetlenmektedir. Katılımcıların bu ifadelerinden derste düz anlatımın fazla kullanılmasının ve ezbere dayalı olarak işlenmesinin derste sıkıcı hale getirdiği görüşü ortaya çıkmaktadır.

Atatürk İlke ve İnkılâpları

Katılımcıların "Atatürk İlke ve İnkılâpları" ile ilgili bilgi düzeylerine ilişkin belirttikleri görüşler ve bunların ifade sıklıkları Şekil 2'de sunulmuştur.

Şekil 2. Atatürk İlke ve İnkılâpları deyince katılımcıların akıllarına gelenlere ilişkin görüşler ve ifade sıklıkları Şekil 2'de katılımcıların, Atatürk İlke ve İnkılâpları deyince akıllarına gelen görüşler "ilke" ve "inkılâp" başlıkları çerçevesinde iki ana başlık altında toplanmıştır.

İlke boyutu

Katılımcıların Atatürk ilkeleri deyince ifade ettikleri görüşler yedi temel alt kategoride toplanmıştır. Bunlar; "Laiklik" (10), "Milliyetçilik" (7), "Cumhuriyetçilik" (6), "Halkçılık" (4), "İnkılâpçılık" (4), "Devletçilik" (3) ve

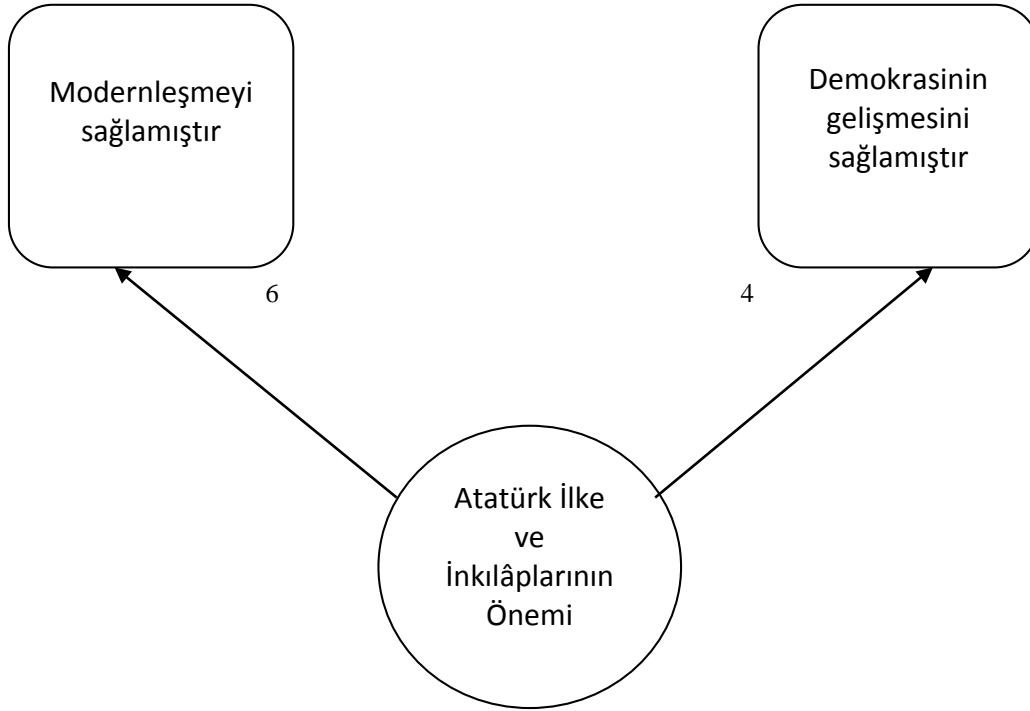
“Bilmiyorum” (3) şeklindedir. Ayrıca katılımcılar Atatürk ilkeleri olarak “Atatürkçülük” (1), “Çağdaşlık” (1), “Demokrasi” (1) ve “Hürriyetçilik” (1) kavramlarını da ifade ettikleri görülmektedir.

İnkılâp boyutu

Katılımcıların Atatürk inkılâpları deyince ifade ettikleri görüşler beş temel alt kategoride toplanmıştır. Bunlar; “Şapka Kanunu” (5), “Kılık Kıyafet Kanunu” (3), “Soyadı Kanunu” (2), “Harf İnkılâbı” (1) ve “bilmiyorum” (7)’dur.

Atatürk İlke ve İnkılâplarının Önemi

Katılımcıların “Atatürk İlke ve İnkılâplarının önemi” olarak akıllarına gelenlere ilişkin belirttikleri görüşler ve bunların ifade sıklıkları Şekil 3’de sunulmuştur.

Şekil 3. Atatürk İlke ve İnkılâplarının önemi deyince katılımcıların akıllarına gelenlere ilişkin görüşler ve ifade sıklıkları

Şekil 3’de katılımcıların, Atatürk İlke ve İnkılâplarının önemi deyince akıllarına gelenler ikitemel başlık altında toplandığı görülmektedir. Bunların; “modernleşmeyi sağlamıştır” ve “demokrasinin gelişmesini sağlamıştır” olduğu görülmektedir.

Modernleşmeyi sağlamıştır. Katılımcılar tarafından Atatürk İlke ve İnkılâplarının önemi ilgili dile getirdikleri görüşlerin başında modernleşmeyi sağlamıştır görüşü yer almaktadır. Bu durum katılımcıların; “...Hocam şimdi eskiden saltanat vardı mesela saltanat bence o kadar iyi bir şey olmadığı için Atatürk zaten yenilikçi bir insan olduğu için, ileri görüşlü bir insan olduğu için yenilikler yaptı zaten biz daha rahat edelim diye yenilikler yaptı zorlanmayalım diye, eğer eskisi gibi, eski şeylerle devam etseydik, eski kafaya göre devam etseydik bu ülke şuanda bence iyi bir ülke olmayabilirdi yani iyi ülkeler arasında olmazdı.” (öğrenci, 1), “...Avrupa devletlerine, modern yeniçağ devletlerine ayak uydurmamızı sağlamıştır. Ekonomik açıdan gelişmemizi sağlamıştır.” (öğrenci, 6) ve “...Atatürk ilke ve inkılâplarının, Türkiye Cumhuriyetini gerçekten ileriye götürecektir yenilikler olduğunu düşünüyorum zaten de öyle görünüyor.” (öğrenci, 8) şeklindeki ifadeleri ile de genel olarak özetlenmektedir. Katılımcıların bu ifadelerinden Türkiye Cumhuriyetinin kalkınmasında Atatürk ilke ve inkılâplarının çok önemli bir payının olduğu görüşü ortaya çıkmaktadır.

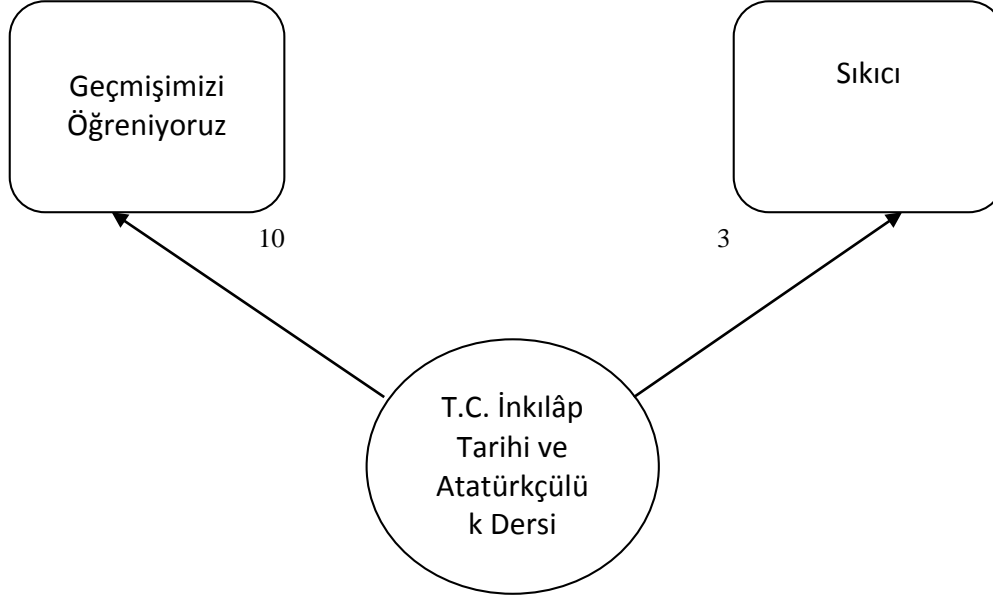
Demokrasinin gelişmesini sağlamıştır. Katılımcılar tarafından Atatürk İlke ve İnkılaplarının önemi ile ilgili dile getirilen görüşlerden biri de demokrasinin gelişmesini sağlamıştır görüşüdür. Bu durum katılımcıların; “...Hocam TBMM kurulmuştur. Bu da Türk milletinin kendi kendini yönetmesini sağlamıştır.” (öğrenci, 5), “...Atatürk yeni yenilikçiliği getirdi. Demokrasiyi sağladı, böylece insanlar kendi hakkını korumasını öğrendi.” (öğrenci, 4) ve “...Milli bağımsızlık sağlandı. İnsanlar kendi iradesiyle istediğini yapmaya başladılar.” şeklindeki ifadeleri ile de genel olarak özetlenmektedir. Katılımcıların bu ifadelerinden Atatürk ilke ve inkılaplarının demokrasinin ve insan haklarının gelişmesinde ciddi bir etkisinin olduğu görüşü ortaya çıkmaktadır.

II. Görüşme Bulguları

Araştırma verilerinden hareketle yapılan içerik ve betimsel analiz sonucunda, araştırmanın bulguları üçtemel boyut altında toplanmaktadır. Bunlardan birincisi “T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi”, ikincisi “Atatürk İlke ve İnkılapları” ve üçüncüsü “Atatürk İlke ve İnkılaplarının önemi” dir. Bulgular oluşturulurken katılımcıların her bir soruya ilişkin ifade ettikleri görüşler kodlamalar şeklinde bir araya getirilmiş ve kodlamalar ile kodlamalardan yola çıkarak oluşturulmuş olan kategoriler arasındaki ilişki görselleştirilerek şekiller aracılığıyla sunulmuştur. Her bir boyutla ilgili olan kategoriler ve o kategorileri oluşturan kodlamalar katılımcıların görüşlerinden aynen alıntılar yapılarak sunulmuştur. Aynen alıntılanarak yapılan sunumlarda katılımcılara kodlar (Öğrenci, 1 - Öğrenci, 3 vb.) verilmiştir.

T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi

Katılımcıların “T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi” olarak akıllarına gelenlere ilişkin belirttikleri görüşler ve bunların ifade sıklıkları Şekil 4’de sunulmuştur.

Şekil 4. T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi deyinince katılımcıların akıllarına gelenlere ilişkin görüşler ve ifade sıklıkları

Şekil 4’de katılımcıların, T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi deyinince akıllarına gelenler iki temel başlık altında toplandığı görülmektedir. Bunların; “geçmişimizi öğreniyoruz” ve “sıkıcı” olduğu görülmektedir.

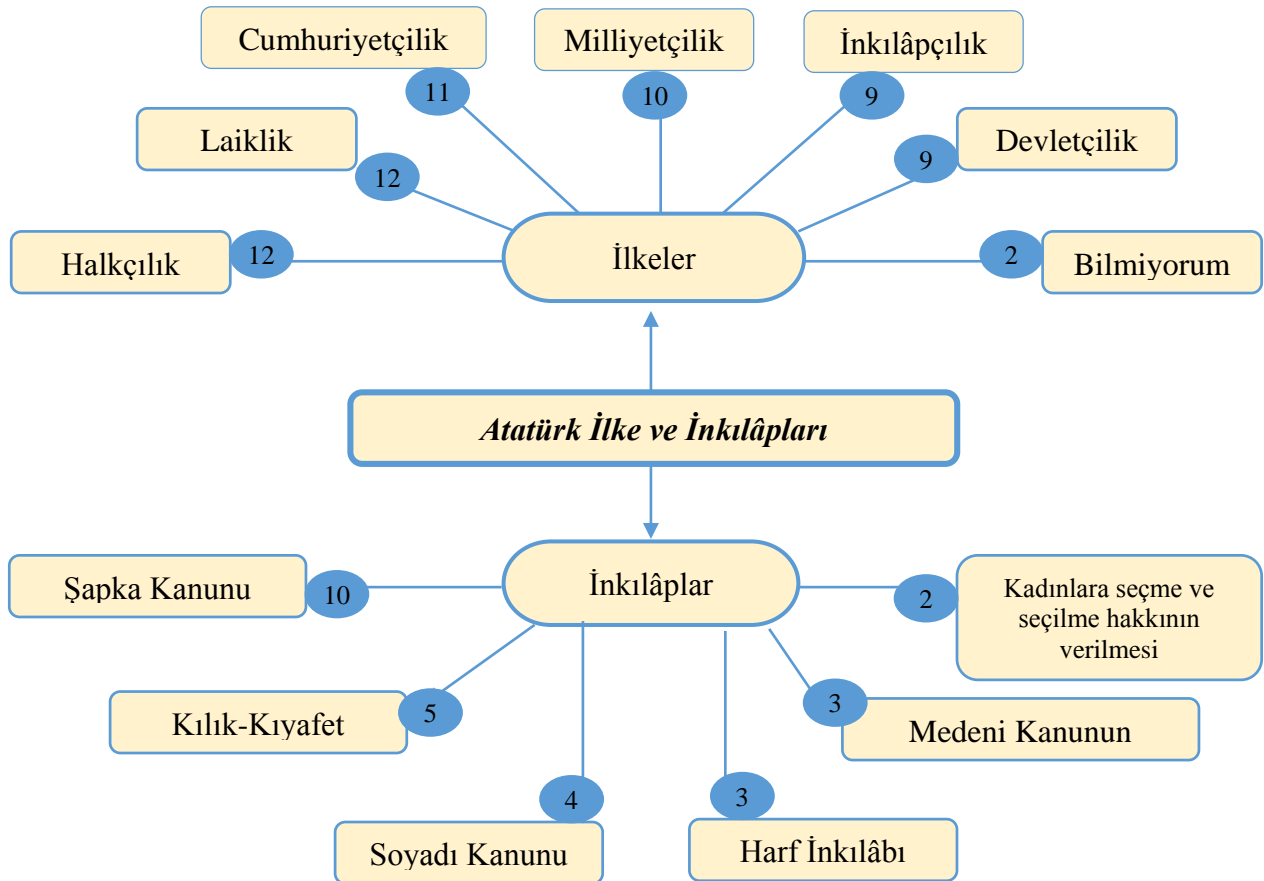
Geçmişimizi öğreniyoruz. Katılımcılar tarafından T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersilgili dile getirdikleri görüşlerin başında geçmişimizi öğreniyoruz görüşü yer almaktadır. Bu durum katılımcıların; “...İnkılâp tarihi bizim tarihimizi anlatan bir ders. 8. Sınıfa yerleşmesi de daha çok düşünce anlayışımız geliştiği için orda daha

iyi anlayacağımız için. Dersi seviyorum çünkü derste tarihimizi anlatıyor ve tarih bilincimiz geliyor.” (öğrenci, 1) ve “...İnkılâp tarihi dersi bu geçmişten günümüze bizim bilmediğimiz konuları anlatan ve atalarımızın yani nasıl desem Mustafa Kemal Atatürk’ün ve asker arkadaşlarının falan yaptıkları değişiklikleri, yaptıkları anlaşmaları, yenilikleri falan bildiren bir ders bizi bilgilendiren bizim tarihimizi genişleten, kültürümüzü genişleten bir ders.” (öğrenci, 2) şeklindeki ifadeleri ile de genel olarak özetlenmektedir. Katılımcıların bu ifadelerinden T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinin genellikle geçmişi ve tarih bilincini geliştirmeye yönelik olduğu görüşü ortaya çıkmaktadır.

Sıkıcı. Katılımcılar tarafından T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersine ilgili dile getirilen görüşlerden biri de sıkıcı olduğu görüşüdür. Bu durum katılımcıların; “...Geçmişe ait konular var, bazen çok sıkıcı oluyor aynı şeyler anlatılıyor gibi geliyor bana.” (öğrenci, 8), “...Sözeli yoğun insanlar için daha iyi olabilir ama sıkıcı başka bir şey yok.” (öğrenci, 9) ve “...Hiç sevmiyorum o dersi çünkü hoca hep anlatıyor, anlamıyoruz. İnsanın içi çıkıyor gerçekten.” (öğrenci, 14) şeklindeki ifadeleri ile de genel olarak özetlenmektedir. Katılımcıların bu ifadelerinden derste sözel konuların ağırlıklı olmasının dersi sıkıcı hale getirdiği ortaya çıkmaktadır.

Atatürk İlke ve İnkılâpları

Katılımcıların “Atatürk İlke ve İnkılâpları” olarak akıllarına gelenlere ilişkin belirttikleri görüşler ve bunların ifade sıklıkları Şekil 5’de sunulmuştur.

Şekil 5. Atatürk İlke ve İnkılâpları deyince katılımcıların akıllarına gelenlere ilişkin görüşler ve ifade sıklıkları Şekil 5’de katılımcıların, Atatürk İlke ve İnkılâpları deyince akıllarına gelen görüşler “ilke” ve “inkılâp” adı çerçevesinde iki ana başlık altında toplanmıştır.

İlke boyutu

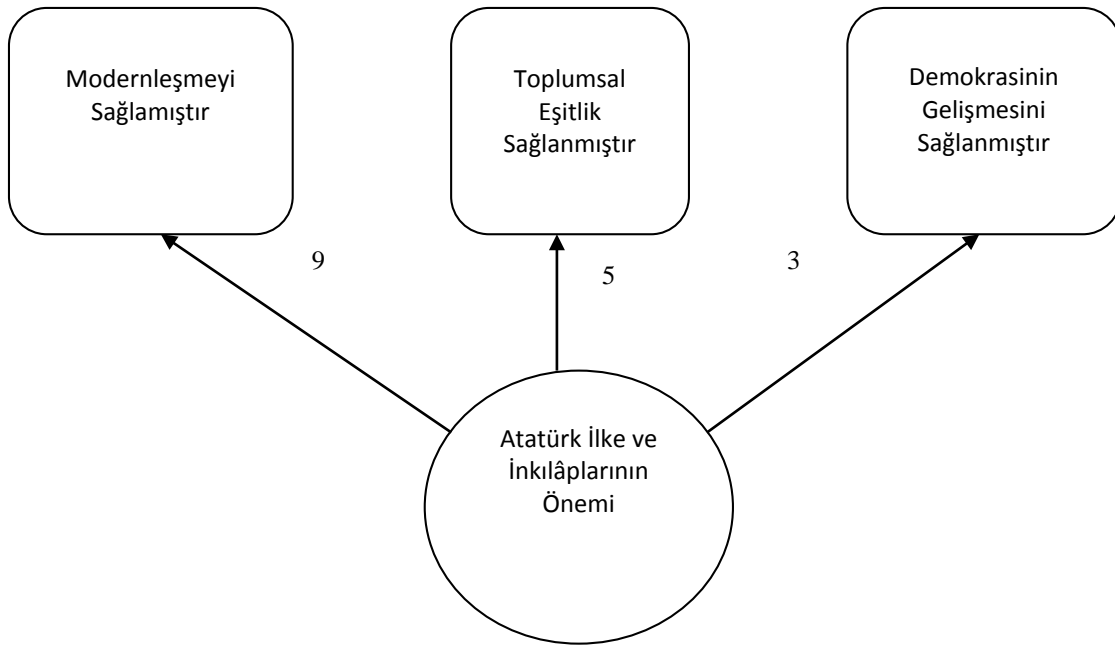
Katılımcıların Atatürk ilkeleri deyince ifade ettikleri görüşler yedi temel alt kategoride toplanmıştır. Bunlar; “Halkçılık” (12), “Laiklik” (12), “Cumhuriyetçilik” (11), “Milliyetçilik” (10), “Devletçilik” (9), “İnkılâpçılık” (9) ve “Bilmiyorum” (2)’dir. Ayrıca katılımcılar Atatürk ilkeleri olarak “Atatürkçülük” (2) kavramını da ifade ettikleri görülmektedir.

İnkılâp boyutu

Katılımcıların Atatürk inkılâpları deyince ifade ettikleri görüşler beş temel alt kategoride toplanmıştır. Bunlar; “Şapka Kanunu” (10), “Kılık Kıyafet Kanunu” (5), “Soyadı Kanunu” (4), “Harf İnkılâbı” (3), “Medeni Kanunun kabulü” (3) ve “Kadınlara Seçme ve Seçilme Hakkının Verilmesi” (2)’dir. Katılımcılar ayrıca; “Halifeliğin kaldırılması” (1), “Kabotaj Kanununun kabulü” (1), “Saltanatın kaldırılması” (1), “Tekke ve Zaviyelerin kapatılması” (1) ve “Tevhidi Tedrisat Kanunu” (1) inkılâplarını da ifade etmişlerdir.

Atatürk İlke ve İnkılâplarının Önemi

Katılımcıların “Atatürk İlke ve İnkılâplarının önemi” olarak akıllarına gelenlere ilişkin belirttikleri görüşler ve bunların ifade sıklıkları Şekil 6’da sunulmuştur.

Şekil 6. Atatürk İlke ve İnkılâplarının önemi deyince katılımcıların akıllarına gelenlere ilişkin görüşler ve ifade sıklıkları

Şekil 6’da katılımcıların, Atatürk İlke ve İnkılâplarının önemi deyince akıllarına gelenler üç temel başlık altında toplandığı görülmektedir. Bunların; “modernleşmeyi sağlamıştır”, “toplumsal eşitlik sağlanmıştır” ve “demokrasinin gelişmesini sağlamıştır” olduğu görülmektedir.

Modernleşmeyi sağlamıştır. Katılımcılar tarafından Atatürk İlke ve İnkılâplarının önemi ilgili dile getirdikleri görüşlerin başında modernleşmeyi sağlamıştır görüşü yer almaktadır. Bu durum katılımcıların; “...Atatürk inkılâpları şimdi hocam bizi çağdaşlaştırdığını düşünüyorum. Mesela hocam şapka kanunu, devletçilikle ilgili yapılan işler olsun, sosyal olsun, ekonomik olsun bizi geliştirdiğini bize yarar sağladığını düşünüyorum.” (öğrenci, 3), “...Çağdaşlaşma oldu, ilerleme oldu, daha modernleşti her şey, ilim arttı teknoloji bence oda arttı.” (öğrenci, 4) ve “...Atatürk bunları yaptığı için çağdaşlaştık, medenileştik, iyi oldu. Türk milleti bunlar sayesinde kalkındı, medeniyete ulaştı, çağdaş uygarlıklar arasına girdi.” (öğrenci, 13) şeklindeki ifadeleri ile de genel olarak özetlenmektedir. Katılımcıların bu ifadelerinden Atatürk’ün yapmış olduğu yeniliklerin Türkiye Cumhuriyetinin kalkınmasında hayati bir öneme sahip olduğu düşüncesi ortaya çıkmaktadır.

Toplumsal eşitlik sağlanmıştır. Katılımcılar tarafından Atatürk İlke ve İnkılâplarının önemi ile ilgili dile getirilen görüşlerden biri de toplumsal eşitlik sağlamıştır görüşüdür. Bu durum katılımcıların; “...Önemi Atatürk inkılâpları olmasaydı insanlar arasında eşitlik diye bir şey olmazdı. Çünkü halkçılık eşittir eşitlik yani halkçılık olmasaydı insanlar arasında kadın erkek eşitliği olmazdı. Daha çok erkekler önde olurdu yani öyle görünürdü.” (öğrenci, 1) ve “...Mesela kadın erkek eşitliği sağlandı herkes hukuk alanında adalet önünde herkes eşit ondan sonra mirata, boşanmada falan hep erkekler boşanıyordu eşitlik gelince kadınlarda boşanabiliyor. Mirasta yine aynı şekilde erkekler alabiliyordu, kadınlarda alabiliyor.” (öğrenci, 2) şeklindeki ifadeleri ile de genel olarak özetlenmektedir. Katılımcıların bu ifadelerinden toplumsal hayatta kadın erkek eşitliğinin sağlanmasında Atatürk İlke ve İnkılâplarının önemli payı olduğu görüşü ortaya çıkmaktadır.

Demokrasinin gelişmesini sağlamıştır. Katılımcılar tarafından Atatürk İlke ve İnkılâplarının önemi ile ilgili dile getirilen görüşlerden biri de demokrasinin gelişmesini sağlamıştır görüşüdür. Bu durum katılımcıların; “...Demokrasiye geçtik. Milli egemenliğimiz sağlandı. Milletçe egemen olduk özgür bir millet olduk.” (öğrenci, 11) ve “...Önemli çünkü TBMM açıldı böylece milli irade ortaya çıktı ve devam etti.” (öğrenci, 9) şeklindeki ifadeleri ile de genel olarak özetlenmektedir. Katılımcıların bu ifadelerinden Atatürk ilke ve inkılâplarının demokrasiye geçilmesinde, milli iradenin ortaya çıkmasında ve gelişmesinde önemli bir etkiye sahip olduğu görüşü ortaya çıkmıştır.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Sekizinci sınıf öğrencilerinin T. C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersini almadan ve aldıktan sonraki görüş ve bilgi düzeylerinin belirlenmesi amacıyla yapılan bu çalışmada; katılımcıların derse yönelik görüş ve bilgi düzeyleri, dersi almadan önceki görüşme sonuçları ile dersi aldıktan sonraki görüşme sonuçları arasında önemli bir farklılaşmanın olmadığı belirlenmiştir.

Araştırmada katılımcılar; T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi ile ilgili düşüncelerini, dersi almadan önce “geçmişimizi öğreniyoruz”, “Atatürk’ün hayatı” ve “sıkıcı” şeklinde dile getirdikleri görülmektedir. Benzer bir şekilde katılımcıların dersi aldıktan sonra da derse yönelik düşüncelerini “geçmişimizi öğreniyoruz” ve “sıkıcı” şeklinde ifade ettikleri görülmektedir. Bu sonuç, T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinin, katılımcıların derse yönelik görüş ve bilgi düzeylerinde, dersi görüp-görmeme durumuna göre farklılaşmadığı sonucunu ortaya çıkarmaktadır.

Öte yandan katılımcıların dersi almadan önceki ve sonraki görüşlerinde T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersini “sıkıcı” olarak nitelendirmeleri dersin tek düze, zevksiz, etkileşimsiz bir şekilde yürütüldüğünün ve ders müfredatındaki bilgilerin öğrencilerin tamamına yönelik olmadığı kanıtı olabilir. Çünkü Bal (2011) tarafından yürütülen çalışmada da katılımcılar tarih dersini sıkıcı bir ders olarak tanımlamışlar ve bu tanımlamaları onların derse olan ilgisizliklerinden kaynaklandığı sonucunu ortaya çıkarmıştır. Bu sıkıcılık içerik bakımından hem geleneksel hem de çağdaş öğretim yöntemlerinin çok etkili bir şekilde kullanılmasına olanak sağlayacak nitelikte olan dersin sunumunda genelde düz anlatım yönteminin kullanılmasına (Akbaba, 2008) ders kitaplarının dünya ölçütlerine uymamasına, ezber gibi etmenlerin birer problem olarak görülmesine bağlanmaktadır (Yıldız, 2003).

Türkiye’de inkılâp tarihi öğretimiyle ilgili olarak tamamlanan tezlerin yarıya yakının ilköğretim kademesinde olmasına karşın öğrencilerin hala T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersini sıkıcı bulmaları (Kaymakçı ve Er, 2009) önemli bir konudur. Dersin sıkıcılığı şüphesiz yukarıda sayılan sebeplerden kaynaklanmaktadır. Peki, bu sebepleri ortadan kaldırmak için neler yapılabilir? Bu sorunun cevabı bazı araştırmacılar (Akbaba, 2005; Arslan, 2008; Demircioğlu, 2007; Öztaş, 2015;2008) tarafından yapılan çalışmalarda; tarih derslerinin öğretiminde tarihî film, tarihî dizi ve fotoğraflar vb. görsel ve işitsel materyal kullanımının dersi zevkli hale getireceğini, daha etkili ve kalıcı bir öğrenmenin gerçekleşmesine imkân sağlayacağı ve öğrenciler tarafından bu etkinliklerin olumlu karşılanacağı şeklinde ortaya konan çalışmalarla belirtilmiştir.

Öte yandan Çençen ve Akça-Berk (2014) tarafından yapılan çalışmada tarih derslerinde bir edebi ürün olan şiirin öğretim materyali olarak kullanılmasının önemine değinilmesi; Aslan ve Şeker (2013) tarafından yapılan çalışmada tarih derslerinin daha kolay ve anlaşılır bir hale gelebilmesi ve öğrencinin derste aktif kılmak ve yaratıcı bireyler yetiştirmek amacıyla bulmaca tekniğinin kullanılabilirliğini belirtmesi ve Altıkulaç ve Akhan (2010) tarafından yapılan çalışmada ise yaratıcı drama yöntemi ve altı şapkalı düşünme tekniğinin kullanılmasının öğrencilerin tarih dersine olan ilgisini arttırdığı ve öğretim sürecini daha verimli hâle getirdiği şeklindeki görüşler tarih konularının öğretiminin tek düzelik kabul etmediğinin, konuların öğretiminde olabildiğinde farklı materyal ve yöntem-teknikler kullanılması gerektiğinin altını çizmektedir.

T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersini daha almaya başlamayan katılımcıların dersi “sıkıcı” bulmaları, katılımcıların bir üst sınıftaki öğrencilerden bu görüşü edindiklerinin kanıtı sayılabilir. Öğrencilerin bir derse karşı ön yargıyla yaklaşmaları, elbette derse karşı olumsuz tutum içinde olmalarının ve dersin sevilmemesinin sebebi olabilir. Alan yazında dersin amacına ulaşmasının onun öğrenciler tarafından benimsenmesine ve sevilmesine bağlı olduğuna (Akbaba, 2007) ve dersin sevilip sevilme, derse karşı istekli olma durumunun derste başarıyı etkilediğine (Emir ve Özdemir, 2004) değinilmektedir. Bu bağlamda T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersini öğrencilere sevdirmek, şüphesiz onların derse karşı olumlu tutum geliştirmelerine ve derse karşı ilgi ve başarı düzeylerine etki edecektir.

Araştırmanın bir başka sonucunda katılımcıların T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersine ilişkin bilgi düzeylerine yöneliktir. Katılımcıların dersi aldıktan sonraki Atatürk ilkelerine ilişkin bilgi düzeyleri dersi almadan öncekine göre daha üst seviyededir denebilir. Çünkü katılımcılar dersten önce Atatürk ilkelerini daha az dile getirirken, dersten sonra bu ilkeleri daha sıklıkla ifade etmişlerdir. Özellikle laiklik, cumhuriyetçilik, halkçılık, devletçilik, inkılâpçılık gibi ilkelerin ifade sıklıklarında artış olmuştur. Bunun yanında katılımcıların bazı kavramları da (Atatürkçülük) Atatürk ilkeleri arasında görmelerinin dersi aldıktan sonra da devam etmesi derste Atatürk ilkelerinin tam olarak öğrenilemediğinin kanıtı sayılabilir.

Öte yandan katılımcıların Atatürk inkılâplarına yönelik bilgi düzeylerinin hem dersi almadan hem de dersi aldıktan sonra Şapka Kanunu, Kılık Kıyafet Kanunu, Soyadı Kanunu gibi inkılâplarda yoğunlaşması, katılımcıların daha somut inkılâpları daha kolay öğrendiklerinin kanıtı olabilir. Bu durum, dersin öğrenci seviyelerine uygun olarak, materyal ve yöntem-teknik çeşitliliğini de göz önünde bulundurularak somutlaştırılması gerçeğinin altını çizmektedir.

Araştırmanın bir diğer sonucu Atatürk İlke ve İnkılâplarının önemine ilişkindir. Katılımcılar dersi almadan önce Atatürk İlke ve İnkılâplarının önemini modernleşmeyi ve demokrasinin gelişmesini sağlamasına bağlarlarken dersi aldıktan sonra bu öneme toplumsal eşitliğin sağlanmasını da eklemişlerdir. Bu durum katılımcılar tarafından Atatürk İlke ve İnkılâplarının öneminin dersin alınmadan önceki zamanlarda bilindiğinin ancak dersin alınması ile Atatürk inkılâplarına yönelik bilgi düzeylerindeki artışla beraber inkılâpların Türk toplumunun yapısında meydana getirdiği değişiklikleri öğrendiklerinin kanıtı sayılabilir.

Araştırmanın yukarıda yer alan sonuçlarından hareketle; T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinin yürütülmesinde dersi ezberci anlayıştan, sıkıcılıktan ve tek düzelikten uzak tutmak için derste kullanılacak yöntem-teknik ve araç-gereç çeşitliliğine imkân sağlanabilir. Sağlanabilecek olan bu yöntem-teknik ve araç-gereçler, T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük derslerinde yöntem-teknik ve araç-gereç kullanma çeşitliliği ilkesine uygun olarak değerlendirilebilir.

Kaynakça / References

- Akbaba, B. (2005). Tarih öğretiminde fotoğraf kullanımı, *Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(1), 185-197.
- Akbaba, B. (2007). Atatürk ilkeleri ve inkılâp tarihi dersinin amaçlarına yönelik öğrenci görüşleri, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 15(1), 339-352.
- Akbaba, B. (2008). Atatürk ilkeleri ve inkılâp tarihi dersinin öğretiminde karşılaşılan sorunlar (Gazi Üniversitesi Örneği), *Akademik Bakış*, 1(2), 177-197.
- Akbaba, B.; Demirtaş, B.; Birbudak, T. S. & Kılcan, B. (2014). Tarih öğretmeni adaylarının Atatürk ilkeleri ve inkılâp tarihi öğretimine yönelik görüşleri, *Zeitschrift für die Welt der Türken*, 6(2), 207-226.
- Akbaba, B.; Kaymakçı, S.; Birbudak, T. S. & Kılcan, B. (2016). Üniversite öğrencilerinin uzaktan eğitimle Atatürk ilkeleri ve inkılâp tarihi öğretimine yönelik görüşleri, *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 9(2), 285-309.
- Alaslan, F.; Şimşek, A. & Çamdeviren, Ş. (2012). Türk maarif (eğitim) şûralarında tarih eğitimi, *Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi*, 2 (2), 189-225.
- Altıkulaç, A. & Akhan, N. E. (2010). 8. sınıf inkılâp tarihi ve Atatürkçülük dersinde yaratıcı drama yöntemi ve altı şapkalı düşünme tekniğinin kullanılmasının öğrenci başarı ve tutumlarına etkisi, *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(3), 225-247.
- Arslan, Ö. (2008). İlköğretim 8. sınıf T.C. inkılâp tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretiminde görsel ve işitsel materyal kullanımının öğrencilerin akademik başarıları ve hatırd tutma düzeyleri üzerindeki etkisi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Aslan, S. & Şeker, K. (2013). Sekizinci sınıf T.C. inkılâp tarihi ve Atatürkçülük dersi kavramlarının öğretiminde bulmacaların öğrenci başarısına etkisi, *Mediterranean Journal of Humanities*, 3(1), 29-42.
- Ata, B. (2002). Tarih eğitimi hakkında, *Milli Eğitim*, 153-154
http://dhgm.meb.gov.tr/yayimler/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/153-154/ata.htm adresinden 13.10.2018 tarihinde erişilmiştir.
- Ata, B. (2008). Sosyal bilgilerde Atatürkçülük konularının eğitimi ve öğretmen rolü. B. Tay ve A. Öcal (Ed.). *Özel öğretim yöntemleriyle sosyal bilgiler eğitimi* içinde (ss.283-299). Ankara: Pegem.
- Bal, M. S. (2011). Türkiyede tarih öğretiminin sorunları ve çözüm yolları konusunda öğretmen adayı ve öğretmen görüşlerinin karşılaştırılması, *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(15), 371 – 387.
- Biletska, Y.; Şahin, C. & Şükür, İ. (2014). Kolektif hafıza ve milli kimlik bağlamında Türkiye’de resmi tarih yazıcılığı, *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 94-116.
- Bolat, M. (2012). Modern Türkiye Cumhuriyeti’nin oluşum sürecinde Atatürk İlkeleri ve inkılâp Tarihi Dersi’nin yeri ve amaçları, *The Journal of Academic Social Science Studies*, 5(8), 249-264.
- Büyüköztürk, Ş.; Kılıç-Çakmak, E.; Akgün, Ö. E.; Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2010). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (7. Baskı). Ankara: Pegem.
- Çençen, N. & Akça-Berk, N. (2014). Ortaöğretim T. C. inkılâp tarihi ve Atatürkçülük dersinde “şir kullanımına” ilişkin öğretmen görüşleri, *Turkish History Education Journal*, 3(1), 1-23.
- Demircioğlu, İ. H. (2007). Tarih öğretiminde filmlerin yeri ve önemi, *bilig*, 42, 77-93.

Emir, S. & Özdemir, N. (2004). Atatürk ilkeleri ve İnkılâp tarihi dersindeki, derse ilişkin tutum, akademik benlik kavramı ve öğrencilerin öğrenme stratejilerinin akademik başarıyı yordama gücü, *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(8), 89-101.

Eroğlu, H. (1990). *Türk İnkılâp tarihi* (Yeniden Düzenlenmiş, Genişletilmiş Yeni Baskı), Ankara: Savaş.

İnan, S. (2012). Türkiye'deki üniversitelerde inkılâp dersleri: Tarihsel bakış, *Yükseköğretim Dergisi*, 2(1), 52-55.

Kaymakçı, S. & Er, H. (2009). Türk inkılâp tarihi ve Atatürkçülük konularının öğretimi üzerine yapılan tezlerin analizi. *Cumhuriyet Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 5(9), 165-180.

Merriam, S. B. (2013). Araştırmanın desenlenmesi ve örneklem seçimi (Çev. S. Turan ve D. Yılmaz), S. Turan (Çev. Ed.), *Nitel araştırma desen ve uygulama için bir rehber*, Ankara. Nobel. ss.55-82.

Öztaş, S. (2008). Tarih öğretimi ve filmler, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 16 (2), 543-556.

Öztaş, S. (2015). Tarih öğretiminde tarihî film ve tarihî dizilerin kullanılmasına ilişkin tarih bölümü öğrencilerinin görüşleri (Kırklareli Üniversitesi Örneği), *Turkish History Education Journal*, 4 (2), 1-37.

Özüçetin, Y. & Nadar, S. (2010) Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi dersinin üniversiteler düzeyinde okutulmaya başlanması ve gelinen süreç, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(11), 466-477.

Patton, M. Q. (2002). *Qualitative research and evaluation methods* (3rd ed.). London: Sage.

Şencan, H. (2005). *Sosyal ve davranışsal ölçümlerde güvenilirlik ve geçerlilik*. Ankara: Seçkin.

Şimşek, A. (2002). İnkılâp tarihi derslerinin gerekçeli tarihçesi, *Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(1), 1-10.

Turan, R. & Ulusoy, K. (2010). Sosyal bilgiler disiplininde tarihin yeri ve önemi. R. Turan ve K. Ulusoy (Ed.). *Sosyal Bilgilerin Temelleri* içinde (ss.41-61). Ankara: Maya.

Ülken, H. Z. (2008). *Millet ve tarih şuuru*, İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2006). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin.

Yıldız, Ö. (2003). Türkiye'de tarih öğretiminin sorunları ve çağdaş çözüm önerileri, *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1 (15), 181-190.